

pitanja & odgovori

DA LI IZDAVANJE MENICE BEZ POKRIĆA PREDSTAVLJA KRIVIČNO DELO?

Odgovara: Emica Zdravković, specijalista za pravne poslove Udruženja banaka Srbije

Novi Krivični zakonik ("Službeni glasnik RS", br. 85/05, 88/05 i 107/05), koji je donet 29.09.2005. godine, sa primenom od 01.01.2006. godine po prvi put je kao krivično delo predvideo i izdavanje menice bez pokrića, u nameri da suzbije ovu vrstu društveno opasnog ponašanja.

Ovo novo krivično delo regulisano je u okviru glave Krivična dela protiv privrede - odredbe člana 228. pod nazivom "Izdavanje čeka i korišćenje platnih kartica bez pokrića". Osnovni oblik ovog dela predviđen je u stavu 1. navedenog člana kao korišćenje debitne platne kartice za koju nema pokrića ili korišćenje kreditne platne kartice za koju se ne obezbeđuje pokriće u ugovorenom roku, ako učinilac sebi ili drugome pribavlja protivpravnu imovinsku korist u iznosu koju prelazi deset hiljada dinara. Za ovo delo predviđena je novčana kazna ili zatvor do tri godine.

U stavu 2. krivično delo prošireno je i na izdavanje ili stavljanje u promet čeka, menice, akceptnog naloga, garancije ili bilo kog drugog sredstva plaćanja ili obezbeđenja plaćanja, ako se zna da za to nema pokrića.

Teži oblik ovog krivičnog dela predstavlja pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi sto hiljada dinara. Sankcija za učinioca je kazna zatvora od jedne do deset godina.

Do donošenja novog Krivičnog zakonika jedini oblik ovog krivičnog dela predstavljalo je izdavanje čeka bez pokrića predviđenog u članu 172. Krivičnog zakona SFRJ donetog još 1976. godine, koji je sa izmenama i dopunama važio do donošenja novog republičkog Zakonika.

Na ovaj način novi Krivični zakonik proširio je granice krivično pravne zaštite i na nove oblike kriminaliteta, pa pored izdavanja čeka bez pokrića, kao novi oblici krivičnog dela pojavljuju se i korišćenje debitne ili kreditne platne kartice, izdavanje i stavljanje u promet menice, garancije ili drugog sredstva plaćanja ili obezbeđenja plaćanja.

U svakom konkretnom slučaju za postojanje krivičnog dela sud mora da utvrdi da su ostvarena ne samo posebna obeležja ovog krivičnog dela, već i četiri obavezna opšta elementa: postojanje dela, predviđenost u zakonu u vreme izvršenja dela, protivpravnost i krivica.